

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними
і корпоративними фінансами**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Харків - 2022

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 10 лютого 2022 року, протокол № 7.

Методичні вказівки рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

Укладач

доц. К. А. Карачарова

Рецензент

доц. О. Д. Стешенко

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Зміст науки (дисципліни) за темами.....	5
2 Самостійна робота здобувачів.....	12
3 Порядок поточного і підсумкового оцінювання знань з дисципліни.....	23
4 Особливості поточного контролю знань здобувачів заочної форми навчання.....	32
5 Зразок екзаменаційного білета.....	33
6 Питання до іспиту.....	34
Список літератури.....	38

ВСТУП

Наука «Податковий менеджмент» входить до складу спеціальних базових фінансових наук і вивчає конкретні форми прояву економічних відносин, що виникають між платниками та державою в процесі розподілу та перерозподілу частини вартості валового внутрішнього продукту, у їх взаємозв'язку, з метою створення централізованого фонду грошових коштів. Вона органічно пов'язана з наукою «Фінанси», яка становить теоретичну базу даного курсу, та наукою «Податковий менеджмент», яка вивчається після опанування даного курсу на магістерських програмах.

Мета викладання цієї науки – надання теоретичних знань з питань змісту податкової системи, засад її побудови та закономірностей розвитку, механізмів функціонування податків у їх взаємозв'язку; формування практичних навичок нарахування податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Ці знання необхідні майбутньому спеціалісту, щоб вільно орієнтуватись в питаннях оподаткування, об'єктивно оцінювати зміни, що відбуваються в податковій політиці, механізмах справляння податків, розуміти суть і тенденції розвитку податкових відносин, видів податків у їх взаємозв'язку.

Мета навчальної дисципліни:

розкрити сутність методологічних і теоретичних основ податкового менеджменту підприємства, його структури, системи побудови та особливостей функціонування в Україні. Вивчення цього курсу дає можливість майбутнім фахівцям приймати обґрунтовані рішення як на рівні держави, так і на рівні підприємства. Після опанування науки «Податковий менеджмент» здобувач повинен

знати: зміст, сутність функцій та принципів організації податкового менеджменту на підприємстві, інформаційного забезпечення податкового менеджменту на підприємстві; зміст та методику проведення податкового аналізу податкових платежів підприємства; планування податкових платежів і методів їх здійснення; методів контролю за сплатою податкових платежів; податкового регулювання та його змісту;

вміти: застосувати методику обчислення і сплати податків; скласти податкову звітність; працювати із законодавчим та інструктивним матеріалом, правильно його трактувати, розуміти та використовувати.

1 ЗМІСТ НАУКИ (ДИСЦИПЛІНИ) ЗА ТЕМАМИ

«Податковий менеджмент» як навчальна дисципліна, її зв'язок з іншими теоретичними і прикладними економічними дисциплінами. Роль курсу «Податковий менеджмент» у формуванні професійних навичок висококваліфікованих бакалаврів з економіки. Склад, структура і послідовність викладання курсу.

ТЕМА 1. Поняття податкового менеджменту та його функції

На сучасному етапі перебудови української економіки, тобто переходу її до ринкового типу, неможливо задовольнити потреби суспільства без науково обґрунтованої системи вилучення у суб'єктів господарства частини створеної доданої вартості у вигляді податків. Для здійснення цих радикальних змін у суспільстві необхідна адекватна система управління, яка базувалася б на ринкових відносинах та морально-етичних позиціях та змогла забезпечити ефективну діяльність як підприємницьких, так і державних структур. Така система не може виникнути самостійно, а її створення є окремою проблемою, яка потребує особливого аналізу та комплексного підходу до вирішення. Для того, щоб акцентувати увагу на важливості змін у сфері управління та підкреслити, що нова управлінська система, яка сьогодні формується у сфері оподаткування, заснована на інших принципах і докорінно відрізняється від тієї, що існувала раніше, з'являється така специфічна форма правління, як **податковий менеджмент**. **Податковий менеджмент** – це сукупність прийомів та методів організації податкових відносин з метою забезпечення

формування дохідної частини бюджету та впливу податків на розвиток виробництва і соціальної сфери.

Кожна система управління, в тому числі й державний податковий менеджмент, включає дві взаємопов'язані складові — об'єкт і суб'єкт управління. На якості управління позначаються як знання об'єкта (або системи, якою управляють), так і суб'єкта (або системи, яка управляє).

Суб'єктами державного податкового менеджменту є держава в особі її уповноважених органів.

ТЕМА 2. Предмет, об'єкт і суб'єкт державного податкового менеджменту

Кожна система управління, в тому числі й державний податковий менеджмент, включає дві взаємопов'язані складові — об'єкт і суб'єкт управління. На якості управління позначаються як знання об'єкта (або системи, якою управляють), так і суб'єкта (або системи, яка управляє).

Суб'єктами державного податкового менеджменту є держава в особі її уповноважених органів, а от щодо визначення його предмета й об'єкта, погляди фахівців розходяться. У розширеному трактуванні предметом державного податкового менеджменту є економічні процеси руху та перерозподілу вартостей переважно в грошовій формі шляхом здійснення як обов'язкових та безоплатних платежів, так і регулювального впливу на учасників економічного простору в потрібному для суспільства соціально-економічному напрямі. Об'єктом державного податкового менеджменту за цього підходу виступають різні за характером та складом відносини, що виникають в суспільстві з приводу організації та здійснення цих економічних процесів на різних рівнях управління. Отже, об'єктом державного податкового менеджменту є податкова система держави. Предметом державного податкового менеджменту є правове та організаційне забезпечення створення та функціонування податкової системи держави. Правове забезпечення полягає в розробці та прийнятті нормативних актів, що регулюють суспільні відносини у сфері оподаткування, сукупність яких становить податкове право. Чинна система

нормативно-правових актів і, перш за все, податкових законів, регулює відносини:

— між державою і платником стосовно визначення основних елементів оподаткування; порядку обчислення і справляння податків, зборів, обов'язкових платежів; правового статусу платників, їх відповідальності перед державою за порушення податкового законодавства;

— між державою і органами місцевого самоврядування щодо розмежування їхніх прав законодавчої ініціативи у податковій сфері, законодавчого закріплення за бюджетами кожного рівня влади власної дохідної бази, законодавчого визначення тієї частки загальнодержавних податків, яка на постійній чи довготривалій основі закріплюється за місцевими бюджетами, правового регулювання системи фінансового вирівнювання;

— між державою і органами, що забезпечують справляння податків, зборів, обов'язкових платежів, з приводу визначення правового статусу цих органів; порядку адміністрування податків, зборів, обов'язкових платежів; відповідальності за забезпечення своєчасного надходження податків, зборів, обов'язкових платежів до бюджетів всіх рівнів; дотримання податкового законодавства;

— між органами податкової служби і платниками стосовно їхніх взаємин, прав та обов'язків і механізму їх реалізації. Цей аспект податкових відносин в умовах створення вітчизняної правової держави має такі особливості:

— всі без винятку елементи податкової системи підлягають правовому регулюванню;

— законам належить провідна роль у процесі регулювання податкових відносин порівняно з іншими нормативно-правовими актами;

— у деяких країнах сукупність податкових законів зводиться в податковий кодекс, основним принципом укладання якого є реалізація погляду на податкові закони як на цілісну систему.

ТЕМА 3. Облік платників податків, податкових надходжень та обслуговування платників податків

Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби. З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік в органах державної податкової служби за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку). Центральний орган державної податкової служби може прийняти рішення про зміну основного місця обліку платника податків. Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням, є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів. Такі об'єкти за кожним видом податку та збору визначаються згідно з відповідним розділом Податкового кодексу України. Платник податків зобов'язаний! стати на облік у відповідних органах державної податкової служби за основним та неосновним місцем обліку, повідомляти про всі об'єкти оподаткування і об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, органи державної податкової служби за місцезнаходженням таких об'єктів у порядку, встановленому центральним органом державної податкової служби.

ТЕМА 4. Планування та організація проведення перевірок

Податковий контроль здійснюється для визначення кола платників податків, забезпечення своєчасного надходження

запланованих сум платежів до бюджету і державних цільових фондів, визначення правильності нарахування та сплати податків і обов'язкових платежів. Податковий контроль здійснюється органами ДКРС, державної податкової служби (ДПС), а також іншими органами законодавчої та виконавчої влади: Верховною Радою України, Адміністрацією Президента України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством фінансів України. Але основне навантаження з контролю за правильністю нарахування та своєчасністю сплати до бюджету податків і обов'язкових платежів лягає на державну податкову службу України.

Податкова служба – це сукупність державних органів, які організовують і контролюють надходження податкових і окремих видів неподаткових платежів. Статус Державної податкової служби в Україні, її функції і правові основи діяльності регулюються Законом України «Про Державну податкову службу України». Суб'єктом управління системою оподаткування в Україні є Державна податкова адміністрація. Вона складається з підрозділів, які здійснюють методичне управління і контроль за оподаткуванням. До обласного рівня відносяться податкові адміністрації в областях, Києві. Районний рівень охоплює територіальні Державні податкові інспекції (ДПІ), місцеві ДПІ, міжрайонні територіальні об'єднані податкові інспекції, районні ДПІ.

ТЕМА 5. Узгодження податкових зобов'язань та забезпечення їх сплати податковими органами

Податкове зобов'язання платника податків, нараховане податковим органом за результатами перевірки вважається узгодженим в день отримання ним податкового повідомлення-рішення. Проте, якщо платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив податкове зобов'язання, він може оскаржити його у контролюючому органі вищого рівня. Скарга має бути подана протягом 10 календарних днів після дня отримання платником повідомлення-рішення, що оскаржується. Контролюючий орган зобов'язаний протягом 20 календарних днів від дня отримання скарги прийняти вмотивоване рішення та надіслати його платнику поштою або

вручити під розписку. Керівник контролюючого органу може продовжити термін розгляду скарги, але не більше ніж до 60 днів. При цьому платник податків повинен бути повідомлений про продовження терміну розгляду скарги до закінчення 20 денного строку. Якщо вмотивоване рішення протягом 20-денного строку або протягом строку, продовженого за рішенням керівника, не надсилається платнику або він своєчасно не повідомляється про продовження терміну розгляду його скарги, то його скарга вважається повністю задоволеною. Остаточне рішення контролюючого органу не підлягає подальшому оскарженню, але може бути оскаржене в суді.

ТЕМА 6. Контрольна діяльність податкових органів

Податковий контроль – система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Податковий контроль здійснюється контролюючими органами.

Контролюючими органами є органи державної фіскальної служби – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізує державну податкову, державну митну політику, забезпечує формування та реалізацію державної політики з адміністрування єдиного внеску, забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску, його територіальні органи.

Податковий контроль здійснюється шляхом:

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів;

- перевірок та звірок відповідно до вимог податкового кодексу, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин.

ТЕМА 7. Відповідальність платників податків

За порушення податкового законодавства може застосовуватися фінансова, адміністративна та кримінальна відповідальності. Фінансові санкції включають штрафи та пеню. Податковим кодексом передбачені такі штрафні санкції:

- у разі не подання у передбачені Кодексом строки документів для взяття платника на облік, або не подання даних для внесення змін до його документів та не подання відомостей про осіб відповідальних за ведення бухгалтерського обліку або складання податкової звітності – для самозайнятих осіб – 170 грн, юридичних осіб – 510 грн;

- у разі не усунення таких порушень або такі дії, вчинені особою повторно протягом року, – для самозайнятих осіб – 340 грн, юридичних осіб – 1020 грн;

- у разі неподання платником податкової декларації (розрахунків) у визначені законом терміни – 170 грн за кожне таке неподання або затримку;

- ті самі дії, вчинені особою повторно протягом року, – 1020 грн за кожне таке неподання або затримку;

- якщо платник самостійно донарахував податкові зобов'язання, але не сплатив передбачений законом штраф – 5 % від самостійно донарахованої суми;

- за несплату фізичною особою єдиного податку у передбачені законодавчим актом строки – 50 % від ставки податку;

- відчуження майна, що перебуває у податковій заставі, без згоди органу ДПС, якщо така згода обов'язкова, – 100 % вартості відчуженого майна;

- за несплату у встановлені строки збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності – 50 % ставки збору;

- за неподання у встановлені строки інформації банками та іншими фінансовими установами – 170 грн;

- за ті ж порушення, виявлені повторно протягом року, – 340 грн.

Пеня – це плата у вигляді відсотків, які нараховуються на суму податкового боргу з дня його виникнення:

ТЕМА 8. Податкове планування на підприємствах

Податкове планування на підприємстві направлене на оптимізацію податкових потоків і регулювання процесу управління підприємством.

Розрізняють оперативне, тактичне та стратегічне податкове планування.

На оперативному рівні здійснюється планування поточних податкових потоків, розрахунку і сплати податків у звітному періоді.

На тактичному рівні податкове планування стає частиною загальної системи фінансового управління на підприємстві, під час якого складаються прогнози податкових зобов'язань підприємства та наслідків планованих операцій, які враховуються при формуванні прогнозів фінансових потоків підприємства.

Стратегічне податкове планування передбачає складання податкового плану, спрямованого на досягнення стратегічних цілей підприємства.

Основна мета стратегічного податкового планування полягає в розробленні таких моделей і варіантів ведення господарських операцій підприємств, які б найбільшою мірою відповідали визначеним стратегічним цілям підприємства з урахуванням можливих змін в зовнішньому середовищі.

2 САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувачів з дисципліни охоплює такі види:

- самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять;
- пошуково-аналітична робота;
- науково-дослідницька робота.

Самостійна робота здобувачів проводиться в таких формах:

- 1) опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- 2) вивчення окремих тем і питань для самостійного опрацювання;
- 3) вирішення і письмове оформлення задач;
- 4) систематизація матеріалу перед написанням контрольних робіт, модулів та іспитом;
- 5) виконання індивідуальних завдань.

1) Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу

Ця робота проводиться здобувачами самостійно у позааудиторний час і передбачає вивчення конспекту лекцій та рекомендованої літератури.

Опрацювання теоретичних основ курсу здійснюється студентами регулярно і підлягає контролю з боку викладача під час проведення практичних занять у формі усного опитування, а також модулів.

2) Вивчення окремих тем і питань для самостійного опрацювання

Перелік питань для самостійного опрацювання студентами у *розрізі окремих тем курсу* включає:

ТЕМА 1. Засади побудови податкової системи

1 Податковий менеджмент як складне багатоаспектне поняття.

2 Зміст податкової системи на рівні безпосереднього сприйняття форм реалізації податкових відносин.

3 Організаційно-управлінський рівень податкової системи.

4 Характеристика суб'єктів податкової системи.

5 Правові засади взаємовідносин між державою та платниками податків.

- 6 Формування податкової системи в історичному аспекті.
- 7 Системність як ознака певного рівня зрілості оподаткування. Критерії набуття оподаткуванням системності.
- 8 Об'єктивні чинники становлення податкової системи. Суспільні, колективні (групові) та індивідуальні інтереси членів суспільства як суб'єктивний чинник формування податкової системи.
- 9 Вимога системності при побудові податкової системи.
- 10 Визначальна база податкової системи. Принципи побудови податкової системи, їх відмінність від принципів оподаткування. Реалізація принципів оподаткування при побудові податкової системи.
- 11 Вихідні принципи формування податкової системи: фіскальна і економічна ефективність, соціальна справедливість, урівноваженість інтересів держави та платників, цілеспрямоване використання податків як фінансових регуляторів.

ТЕМА 2. Становлення та розвиток податкової системи України

- 1 Історичні та економічні передумови виникнення податкової системи України.
- 2 Етапи розвитку податкової системи України.
- 3 Еволюція складу та структури податків і зборів.
- 4 Тенденції розвитку податкової системи України.
- 5 Основні бюджетоутворюючі податки: новації в оподаткуванні.
- 6 Еволюція податкового законодавства. Податковий кодекс України.
- 7 Трактуювання податку, збору, плати як елементів податкової системи у Податковому кодексі України.
- 8 Принципи податкового законодавства.
- 9 Напрями подальшого удосконалення податкової системи України. Посилення регулюючого впливу податкової системи на соціально-економічний розвиток України.

ТЕМА 3. Розвиток акцизів та мита у податковій системі України

- 1 Сутність податку на додану вартість.
- 2 Платники податку на додану вартість.
- 3 Ставки податку на додану вартість.
- 4 Об'єкт оподаткування ПДВ, операції, що не є об'єктом оподаткування.
- 5 Поняття бази оподаткування по податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів.
- 6 Перелік операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою і звільняються від оподаткування.
- 7 Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету.
- 8 Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення дати податкового зобов'язання. Порядок визначення дати податкового кредиту.
- 9 Види бюджетного відшкодування: автоматичне бюджетне відшкодування ПДВ та бюджетне відшкодування на загальних підставах.
- 10 Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України, повне та часткове умовне звільнення від оподаткування.
- 11 Акцизний податок у системі податків на споживання.
- 12 Платники акцизного податку.
- 13 Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів.
- 14 База оподаткування акцизним податком. Види ставок акцизного податку.
- 15 Порядок визначення суми акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються адвалерні та специфічні ставки. Мінімальне акцизне податкове зобов'язання.
- 16 Дата виникнення податкових зобов'язань для операцій різних видів.
- 17 Особливості у механізмі оподаткування алкогольних та тютюнових виробів.

- 18 Мито в системі податків на споживання.
- 19 Види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, сезонне.
- 20 Платники мита.
- 21 Об'єкт оподаткування.
- 22 Методи визначення митної вартості.
- 23 Види митних ставок: тверді, процентні, комбіновані.
- 24 Порядок визначення та сплати мита до бюджету.

ТЕМА 4. Механізми прибуткового оподаткування у податковій системі України

- 1 Платники податку на прибуток. Ставки податку на прибуток.
- 2 Особливості застосування нульової ставки при оподаткуванні прибутку підприємств в Україні. Об'єкт оподаткування.
- 3 Склад доходів від операційної діяльності та інші доходи. Порядок визнання доходів.
- 4 Перелік доходів, що не враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, новації в їх структурі.
- 5 Поняття витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, – витрати операційної діяльності, інші витрати.
- 6 Структура інших витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, – адміністративні, загальновиробничі, фінансові витрати, витрати на збут, інші операційні витрати та інші витрати звичайної діяльності.
- 7 Витрати подвійного призначення, основні зміни у їх складі.
- 8 Порядок визнання витрат.
- 9 Основні засоби та класифікація основних засобів, інших необоротних активів.
- 10 Амортизація основних засобів та нематеріальних активів та методи її обчислення.
- 11 Порядок обчислення та сплати податку на прибуток до бюджету. Звітні податкові періоди.
- 12 Звільнення від сплати податку на прибуток в Україні.
- 13 Особливості оподаткування нерезидентів.

- 14 Особливості оподаткування дивідендів.
  - 15 Особливості оподаткування страхового бізнесу.
  - 16 Становлення податку на доходи фізичних осіб в Україні.
  - 17 Платники, ставки та об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб.
  - 18 Доходи платника, які включаються та які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
  - 19 Порядок отримання податкової знижки.
  - 20 Податкові соціальні пільги.
  - 21 Порядок нарахування та сплати податку.
  - 22 Особливості оподаткування окремих видів доходу.
- Порядок оподаткування доходів від підприємницької діяльності.

ТЕМА 5. Екологічне оподаткування та платежі за ресурси в Україні

- 1 Необхідність та сутність екологічного оподаткування.
- 2 Платники, об'єкт та база оподаткування.
- 3 Порядок обчислення податку та порядок подання податкової звітності та сплати податку.
- 4 Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі.
- 5 Платники та об'єкти оподаткування. База оподаткування.
- 6 Форми та порядок обчислення плати за землю: земельний податок та орендна плата.
- 7 Диференціація ставок залежно від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик.
- 8 Пільги щодо податку для юридичних та фізичних осіб.
- 9 Податковий період. Строки сплати плати за землю.
- 10 Плата за користування надрами.
- 11 Види плати: за використання надр для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин: платники, об'єкт та база оподаткування.
- 12 Базовий податковий період. Порядок подання розрахунку (звітність). Порядок сплати податкових зобов'язань.

13 Збір за спеціальне використання води: платники та об'єкт оподаткування збором.

14 Порядок обчислення збору. Особливості обчислення збору при встановленні лімітів використання води.

15 Збір за спеціальне використання лісових ресурсів: сутність, призначення, платники та об'єкт оподаткування збором.

16 Порядок обчислення та сплати збору до бюджету.

17 Збір за користування радіочастотним ресурсом України: платники та об'єкт оподаткування.

18 Ставки збору: критерії диференціації.

19 Порядок обчислення і сплати збору до бюджету.

ТЕМА 6. Майнове оподаткування та інші загальнодержавні податки та збори, їх роль у податковій системі України

1 Збір за першу реєстрацію транспортного засобу: платники та база оподаткування.

2 Диференціація ставок залежно від характеристик транспортного засобу.

3 Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України: платники рентної плати та об'єкт оподаткування.

4 Ставки оподаткування та порядок обчислення податкових зобов'язань та строки сплати.

5 Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні: платники рентної плати та об'єкт оподаткування.

6 Ставки оподаткування, порядок обчислення податкових зобов'язань та строки сплати.

7 Платники фіксованого сільськогосподарського податку.

8 Порядок набуття та скасування статусу платника фіксованого сільськогосподарського податку.

9 Об'єкт та база оподаткування.

10 Ставки, порядок нарахування та строки сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

11 Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію: платники, об'єкт оподаткування та ставки.

12 Порядок обчислення та сплати. Цільове використання коштів.

13 Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ: платники, об'єкт оподаткування та ставки збору.

14 Порядок обчислення та сплати.

ТЕМА 7. Система місцевого оподаткування в Україні

1 Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, його призначення. Платники податку.

2 Об'єкт оподаткування. Нерухомість, яка не є об'єктом оподаткування.

3 Ставки податку. База оподаткування та пільги зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

4 Порядок обчислення та строки сплати податку.

5 Єдиний податок. Умови перебування на єдиному податку.

6 Перелік юридичних і фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право бути платниками єдиного податку.

7 Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

8 Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб.

9 Строки і порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджету.

10 Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.

11 Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, його призначення, платники збору. Суб'єкти, які звільняються від сплати збору.

12 Види діяльності, що підлягають патентуванню. Види патентів на провадження торгівельної діяльності та строки їх дії.

13 Ставки збору. Порядок придбання торгового патенту: періодичність та строки сплати збору.

14 Збір за місяця для паркування транспортних засобів, його призначення. Платники збору та об'єкт оподаткування.

15 Ставки збору та база оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати збору.

16 Туристичний збір: платники збору.

17 Пільгові категорії, які звільняються від сплати збору. Розмір збору. Податкові агенти зі сплати збору.

18 Порядок обчислення та строки сплати збору.

19 Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

20 Умови перебування на єдиному податку.

21 Єдиний соціальний внесок для платників єдиного податку.

22 Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.

ТЕМА 8. Великі платники податків у податковій системі України

1 Поняття та критерії визначення.

2 Роль великих платників податків у податковій системі.

3 Розподіл великих платників податків за галузями економіки.

4 Види податків, що сплачуються великими платниками.

ТЕМА 9. Фіскальний потенціал та фіскальна функція податкової системи України

1 Поняття фіскального потенціалу податкової системи.

2 Чинники, що впливають на фіскальний потенціал податкової системи.

3 Відмінність між фіскальним потенціалом та фіскальною функцією податкової системи.

4 Показники оцінки фіскального потенціалу та фіскальної функції податкової системи.

5 Поняття податкового навантаження.

6 Методи визначення податкового навантаження.

7 Податкове навантаження на суб'єктів малого бізнесу.

8 Податкове навантаження на фактори виробництва та споживання.

9 Міжгалузеві відмінності рівнів податкового навантаження.

10 Напрями зміщення податкового навантаження.

ТЕМА 10. Регулювальна роль податкової системи України

1 Методи податкового регулювання: зниження податкових ставок, надання податкових пільг.

2 Пріоритети податкового регулювання в Україні. Податкове регулювання у спеціальних економічних зонах.

3 Наслідки податкового регулювання в Україні.

4 Недоліки податкового регулювання в Україні.

Форми контролю вивчення здобувачами питань для самостійного опрацювання у письмовій формі:

— модульний контроль;

— пілотне опитування;

— бесіда;

— обговорення дискусійних і проблемних питань;

— презентація експертних оцінок.

4) Систематизація матеріалу перед написанням модулів та іспитом

А) Модуль

Модульний контроль з дисципліни «Податковий менеджмент» проводиться в два етапи.

На першому етапі контроль знань проводиться за такими темами:

ТЕМА 1. Засади податкової системи України.

ТЕМА 2. Становлення та розвиток податкової системи України.

ТЕМА 3. Розвиток акцизів і мита у податковій системі України.

Індивідуальні завдання на першому етапі включають в себе два теоретичних питання та дві задачі.

На другому етапі контроль знань проводиться за такими темами:

ТЕМА 4. Механізми прибуткового оподаткування у податковій системі України.

ТЕМА 5. Екологічне оподаткування та платежі за ресурси в Україні.

Індивідуальні завдання на другому етапі включають в себе два теоретичних питання та дві задачі.

Якщо з поважних причин здобувач був відсутнім на першому чи другому модульному контролі, він має право звернутись до викладача і написати відповідні контрольні завдання протягом семестру, але не пізніше ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії.

Тривалість модуля – не менше 1,5 академічної години.

Письмові роботи зберігаються на кафедрі до проведення іспиту з дисципліни «Податковий менеджмент».

Готуючись до виконання модульних завдань, здобувач самостійно здійснює систематизацію вивченого матеріалу, а також питань для самостійного опрацювання, які включено до модуля.

Доведення питань та варіантів завдань для підготовки до модуля:

Денна форма навчання: викладач, що проводить лекції, формує варіанти завдань, зміст яких відповідає програмі курсу «Податковий менеджмент», і доводить здобувачам перелік питань та завдань для підготовки до модуля не пізніше, ніж за два тижні до його проведення.

Заочна форма навчання: для здобувачів заочної форми навчання перелік питань для підготовки до модульного контролю доводиться лектором під час установчої сесії (начитки лекцій). Написання і перевірка модульних завдань проводиться в сесійний період згідно з розкладом.

Б) Іспит

Готуючись до іспиту, здобувач самостійно здійснює систематизацію вивченого матеріалу, а також питань для самостійного опрацювання, які включено до програми курсу

«Податковий менеджмент», необхідних для відповіді на теоретичні питання білету та вирішення практичних завдань.

Іспити в письмовій формі проводяться за єдиними білетами, які складаються кафедрою. На іспит виносяться вузлові питання, що потребують творчої відповіді та уміння систематизувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні завдань, а також практичні завдання щодо основних тем дисципліни.

3 ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання знань здобувачів, якщо дисципліна є нормативною.

Оцінювання знань здобувачів **денної форми навчання** на основі даних поточного контролю знань відбувається за виконання обов'язкових та вибіркового видів самостійної роботи.

До обов'язкових видів самостійної роботи відносяться:

а) контроль систематичності та активності роботи здобувача протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни. Максимальна кількість балів – 30. Оцінюванню підлягають: відповіді здобувача та розв'язання задач на практичних заняттях; активна робота на практичних заняттях: доповнення, наведення власної точки зору та підготовка дискусійних, проблемних матеріалів з обговорюваних на практичних заняттях питань.

Якщо з поважних причин здобувач був відсутнім на практичних заняттях і не набрав бажаної кількості балів, він може звернутись до викладача і протягом семестру (не пізніше ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії) відпрацювати пропущені практичні заняття у такій формі:

- усна відповідь;
- розв'язання практичного завдання.

Форму відпрацювання пропущених занять вибирає викладач, який проводить семінари;

Шкала оцінювання видів робіт поточного контролю знань здобувачів

Можлива максимальна оцінка за певну форму роботи (завдання), балів	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0
5	5	3-4	2-3	0-1
10	9-10	7-8	5-6	0-4

б) виконання двох модульних завдань. Максимальна кількість балів – 5 за кожну модульну контрольну роботу.

Вибіркові види самостійної роботи

Вид робіт	Кількість балів
1 Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою	5
2 Написання реферату (есе)	5
3 Підготовка презентації за заданою тематикою	5
4 Виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів кафедри (факультету)	10
5 Переклад літературних джерел іншомовного походження за заданою проблематикою	5

Здобувач допускається до іспиту незалежно від кількості балів, набраних за результатами поточного контролю.

Білету для проведення іспиту для здобувачів денної форми навчання складаються з п'яти завдань – три теоретичні та два практичні завдання. Кожний пункт оцінюється максимально у 10 балів. Максимальна кількість балів за екзамен – 50.

Білету для проведення іспиту для здобувачів заочної форми навчання складаються з п'яти завдань – три теоретичні та два практичні завдання. Кожний пункт оцінюється максимально у 10 балів. Максимальна кількість балів за екзамен – 50.

Відповідь, яка оцінюється в 10 балів, має відповідати таким вимогам:

✓ повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або вирішення завдання;

- ✓ повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- ✓ виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- ✓ демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- ✓ використання актуальних фактичних та статистичних даних, які підтверджують відповіді на питання;
- ✓ знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань та вирішення практичних завдань, які того потребують;
- ✓ відсутність помилок у схемі вирішення практичного завдання.

Відповідь, яка оцінюється у 8 балів, має відповідати таким вимогам:

- ✓ згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано одна з вищеназваних вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання);

або:

- ✓ у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущені незначні помилки під час:

а) використання цифрового матеріалу;

б) алгоритм вирішення практичного завдання відрізняється від правильного, але допущена помилка в цілому значно не впливає на кінцевий результат

Відповідь оцінюється у 6 балів, якщо:

- ✓ згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано дві вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

✓ одночасно допущені дві незначних або одна значна помилка, які визначені у критерії оцінки питання у 8 балів;

✓ зроблені під час вирішення практичного завдання відповіді та висновки є не повними;

Відповідь оцінюється в 0 балів, якщо:

- ✓ згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

✓ одночасно допущені дві чи більше значні помилки, які визначені у критерії оцінки питання у 8 балів;

✓ зроблені під час вирішення практичного завдання відповіді та висновки не є правильними;

✓ характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання здобувачами екзаменаційного завдання має носити *виключно самостійний характер*: за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок здобувач знімається з іспиту та одержує 0 балів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами поточного контролю та за виконання завдань, що виносяться на іспит і не може перевищувати 100 балів.

Якщо на іспиті студент набирає менше ніж 30 балів, він отримує оцінку «незадовільно», а загальна кількість набраних балів включає лише результати поточного контролю.

Якщо загальна кількість набраних балів становить від 21 до 59 – студент має право на повторне складання іспиту.

Якщо загальна кількість набраних балів становить від 1 до 20 – студент зобов'язаний записатись на повторне вивчення дисципліни на різних формах навчання і там скласти іспит.

Переведення даних 100 – бальної шкали оцінювання у чотирибальну

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується в КНЕУ	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	
D	70-74	
E	60-69	3 (задовільно)
FX	21-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	0-20	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Приклади типових завдань, що виносяться на іспит:

Задача 1. Підприємство «Альфа» є платником ПДВ і в поточному році сплачує ПДВ щомісячно. Підприємство здійснює операції за цінами, що є на рівні звичайних, якщо інше не зазначено окремо. Підприємство здійснило такі операції (без ПДВ):

№ з/п	Дата операції	Зміст господарської операції	Первинний документ	Сума, грн (без ПДВ)
1	10.01	Отримано товари господарського призначення від постачальника	Податкова накладна від 10.01	240 000
	05.02	Здійснена оплата за товари		
2	15.01	Відвантажена продукція власного виробництва	Податкова накладна від 15.01	400 000
	03.02	Отримано на розрахунковий рахунок оплату за продукцію		
3	20.01	Отримано товари негосподарського призначення від постачальника	Податкова накладна від 20.01	20 000
	22.01	Здійснена оплата за товари		
4	23.01	Сплачено передоплату за послуги по транспортуванню товарів господарського призначення	Акт виконаних робіт від 10.02	10 000
	25.01	Отримано та оприбутковано матеріали від фізичної особи-підприємця		

Визначити строки сплати та суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету у січні та заповнити журнал господарських операцій за таким зразком:

Розв'язок:

№	Короткий зміст господарської операції	Коментар відповідно до податкового кодексу	Податкові зобов'язання		Податковий кредит	
			Оборот без ПДВ	Дата, сума ПДВ	Оборот без ПДВ	Дата, сума ПДВ
1	2	3	4	5	6	7
1	Придбання товарів для господарської діяльності в Україні	Дає право на отримання податкового кредиту. ПК виникає 10.01 за правилом першої з подій ПК=240тис*0,2= 48 000			240 000	48 000 10.01

1	2	3	4	5	6	7
2	Постачання продукції господарського призначення на території України	Виникає ПЗ. Датою виникнення ПЗ є 15.01 – перша подія. ПЗ = 400 тис * 0,2 = 80 тис	400 000	80 000 15.01		
3	Придбання товарів негосподарського призначення від постачальника	Товари негосподарського призначення, тому право на податковий кредит не виникає			20 000	Немає податкового кредиту
4	Придбання послуг по транспортуванню товарів господарського призначення	Оскільки послуги стосуються товарів господарського призначення, то виникає право на ПК. Датою виникнення ПК є 23.01 – перша подія ПК = 10 тис * 0,2 = 2000			10 000	2 000 23.01
5	Отримано та оприбутковано матеріали від фізичної особи-підприємця	Податковий кредит не виникає, оскільки фізична особа не є платником ПДВ			180 000	немає
	Разом ПЗ			80 000		
	Разом ПК					50 000
	ПДВ до бюджету					30 000

Декларація подається до 20 лютого, податок на додану вартість до бюджету сплачується в розмірі 30 000 грн до 2 березня.

Задача 2. Підприємство «Коблево» виробляє перрі, собівартість 1 пляшки якого (0,5 літра, 40 б %) становить 12 грн, розрахунковий прибуток на 1 пляшку – 7,5 грн. В лютому обсяг

реалізації даного напою склав 1000 пляшок (акцизні марки придбані 02.02 поточного року). Визначити суму акцизного податку, ПДВ та ціну реалізації з товару, виробленого на митній території України.

Додаткова інформація: код товару для розрахунку акцизного податку 2 206 000, ставка акцизного податку – 42,12 грн за 1 літр 100 % спирту.

Розв’язок:

1 Розрахуємо суму акцизного податку, що підлягає сплаті до бюджету:

$$\sum \text{ПЗ}_{\text{АП}} = 42,12 * 0,5 * 0,4 * 1000 = 8\,420 \text{ грн сплатили 02.02.}$$

2 Розрахуємо суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету:

$$\text{Податкова База}_{\text{ПДВ}} = \text{Св} + \text{Приб} + \sum \text{ПЗ}_{\text{АП}} = (12 + 7,5) * 1000 + 8\,420 = 27\,920 \text{ грн.}$$

$$\sum \text{ПЗ}_{\text{ПДВ}} = 27\,920 * 0,2 = 5\,584 \text{ грн подати декларацію до 20.03, сплатити до 30.03.}$$

3 Розрахуємо ціну реалізації товару, виробленого на митній території України:

$$\text{Ціна реалізації} = \text{Св} + \text{Приб} + \sum \text{ПЗ}_{\text{АП}} + \sum \text{ПЗ}_{\text{ПДВ}} = 12 + 7,5 + 8,42 + 5,58 = 33,5 \text{ грн.}$$

Відповідь: сума акцизного податку з товару, виробленого на митній території України складає 8420 грн; сума ПДВ складає 4,78 грн. Ціна реалізації становить 28,7 грн.

Задача 3. Головне підприємство «Бета» перебуває на загальній системі оподаткування, знаходиться у м. Києві і має відокремлені підрозділи: три філії та одне представництво, що не мають статусу юридичної особи, та розташовані на території іншої, ніж підприємство «Бета», територіальної громади в м. Харків, в м. Ужгород та в м. Одеса, крім філії, що розташована в м. Київ. За рішенням головного підприємства, відокремлені підрозділи платника сплачують податок на прибуток до бюджетів територіальних громад за своїм місцезнаходженням.

За результатами роботи за 2 квартал поточного року платник має такі показники:

№ з\п	Підрозділи платника	Сума витрат, грн
1	Підприємство «Бета»	45 000
2	Філія 1, що розташована в м. Харків, відокремлений підрозділ 1	11 000
3	Філія 2, що розташована в м. Ужгород, відокремлений підрозділ 2	3 000
4	Філія 3, що розташована в м. Київ, відокремлений підрозділ 3	10 000
5	Представництво, що розташоване в м. Одеса, відокремлений підрозділ 4	15 000

Загальна сума податку на прибуток підприємства «Бета» за консолідованою декларацією за 1 квартал становить 60 000 грн. Визначити суму податку на прибуток підприємств, які сплачуються відокремленими підрозділами головного підприємства «Бета» та самим підприємством «Бета» за консолідованою декларацією до бюджету та заповнити журнал за зразком:

Підрозділи платника податку	Сума витрат	Питома вага витрат в витратах головного підприємства	Нарахована сума податку, грн
1	2	3	4
Платник податку за консолідованою декларацією	45 000	X	
Відокремлені підрозділи в цілому, у тому числі:			
відокремлений підрозділ 1	11000	24,4	14 667
відокремлений підрозділ 2	3 000	6,7	400
відокремлений підрозділ 3	10 000	-	-
відокремлений підрозділ 4	15 000	-	-

Розв'язок:

1 Розрахуємо податок на прибуток відокремленого підрозділу 1, що розташований в м. Харків:

$$60000 \text{ грн} \times 11000 \text{ грн} / 45000 \text{ грн} = 14667 \text{ грн.}$$

2 Розрахуємо податок на прибуток відокремленого підрозділу 2, що розташований в м. Ужгород:

$60000 \text{ грн} \times 3000 \text{ грн} / 45\,000 \text{ грн} = 400 \text{ грн}.$

3 Відповідно до п. 156.4 Податкового кодексу, підрозділ 3, що розташований в м. Києві, окремо податок на прибуток не сплачує, оскільки знаходиться на одній території з Головним підприємством і вони вважаються одним платником податку.

4 Розрахуємо податок на прибуток підприємств, який сплатить головне підприємство

$60\,000 \text{ грн} - 14\,667 \text{ грн} - 400 \text{ грн} = 44\,033 \text{ грн}.$

Задача 4. Промислове підприємство у своїй діяльності використовує водні ресурси загальнодержавного значення із змішаного джерела. Установлений ліміт води становить – 1100 м^3 . Згідно з показниками вимірювальних приладів, до змішаного джерела водопостачання забрано 1200 м^3 : з них поверхневої води – 700 м^3 ; підземної води – 500 м^3 ; ставка збору за використання поверхневої води – $26,97 \text{ коп./м}^3$; підземних вод – $40,29 \text{ коп./м}^3$; визначити суму збору за спеціальне використання води за звітний період та строки сплати до бюджету та подачі звітності.

Розв'язок:

1) ліміт $1100 \text{ м}^3 / 1200 \text{ м}^3 = 91,7 \%$;

2) нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів в межах ліміту використання води становить:

2.1) з поверхневої води в межах ліміту:

$700 \text{ м}^3 \times 91,7 = 642 \text{ м}^3$;

$642 \text{ м}^3 \times 26,97 \text{ коп./м}^3 / 100 = 173,14 \text{ грн}$;

2.2) з підземної води в межах ліміту:

$50 \text{ м}^3 \times 91,7 / 100 = 458 \text{ м}^3$;

$458 \text{ м}^3 \times 40,29 \text{ коп./м}^3 / 100 = 184,52 \text{ грн}.$

3) нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів за перевищення ліміту використання води становить:

– з поверхневої води:

$700 \text{ м}^3 - 642 \text{ м}^3 = 58 \text{ м}^3$;

$58 \text{ м}^3 \times 26,97 \text{ коп./м}^3 \times 5 / 100 = 78,21 \text{ грн}$;

– з підземних вод:

$500 \text{ м}^3 - 458 \text{ м}^3 = 42 \text{ м}^3$;

$42 \text{ м}^3 \times 40,29 \text{ коп./м}^3 \times 5 / 100 = 84,60 \text{ грн}.$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року:

173,14 грн + 184,52 грн + 78,21 грн + 84,60 грн = 520,47 грн.

4 ОСОБЛИВОСТІ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань здобувачів **заочної форми навчання** на основі даних поточного контролю знань відбувається за виконання обов'язкових та вибіркового видів самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється у таких формах:

а) контроль систематичності та активності роботи здобувача на контактних заняттях. Максимальна кількість балів – 25. Оцінюванню підлягають: відповіді здобувача та розв'язання задач на практичних заняттях; активна робота на практичних заняттях: доповнення, наведення власної точки зору та підготовка дискусійних, проблемних матеріалів з обговорюваних на контактних заняттях питань;

б) виконання модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів 5;

в) презентація експертної оцінки та результатів власних наукових досліджень, перевірка самостійних робіт з критичного огляду літератури, перекладу наукових джерел іншомовного походження. Кількість балів за кожний вид робіт подана у картці самостійної роботи здобувача.

Всі бали, що були набрані здобувачем протягом семестру підсумовуються викладачем (загальна сума не може перевищувати 50 балів).

Здобувач допускається до іспиту незалежно від кількості балів, набраних за результатами поточного контролю.

Завдання для поточного контролю знань здобувачів заочної форми навчання

Приклад:

1 Податок за нульовою ставкою по ПДВ обчислюється щодо операцій:

- а) з постачання товарів, послуг, що були експортовані платником податку за межі митної території України;
- б) обігу валютних цінностей;
- в) всі відповіді а, б – правильні.
- Вирішення: правильна відповідь а).

2 Підприємства-виробники тютюнових виробів сплачують акцизний податок:

- а) щоденно;
- б) щомісячно;
- в) щоквартально.

Вирішення: правильна відповідь б).

5 ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Зразок екзаменаційного білета для здобувачів денної та заочної форм навчання

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

- 1 Принципи побудови податкової системи.
- 2 Операції, що звільнені від оподаткування ПДВ.
- 3 Доходи, що включаються до бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб і ставки податку.

4 Підприємство «Обрій» є платником ПДВ і в поточному році сплачує ПДВ щомісячно. Підприємство здійснює операції за цінами, що є на рівні звичайних, якщо інше не зазначено окремо. Підприємство здійснило такі операції :

№ з/п	Дата операції	Зміст господарської операції	Первинний документ	Сума, грн
1	28.03 03.04	Отримано на розрахунковий рахунок оплату за поставку 20 холодильників власного виготовлення Відвантажена продукція власного виробництва *	Податкова накладна від 03.04	100 000 грн
2	10.04	Ввезено обладнання у митному режимі імпорту Ставка ввізного мита відносно виробничого обладнання становить 15 %	Вантажна митна декларація від 10.04	50 000 грн

3	15.04	Отримано на розрахунковий рахунок оплату за продукцію власного виготовлення, 10 % вартості якої складає зворотна тара, що була повернута через 30 днів.	Податкова накладна від 15.04	20 000 грн
	23.04	Відвантажена продукція власного виробництва		
4	20.04	Відвантажена продукція** суб'єкту господарювання, який не є платником ПДВ	Податкова накладна від 20.04	10 000 грн
<p>Примітки:</p> <p>*– звичайний рівень цін на даний обсяг отриманої сировини – 60000 грн (без ПДВ);</p> <p>** – звичайний рівень цін на даний обсяг поставленої продукції – 40000 грн (без ПДВ)</p>				

Визначити строки та суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету у березні та квітні.

6 ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1 Теоретичні засади податкового менеджменту: поняття, об'єкт та суб'єкт управління, їх взаємозв'язок. Навести приклади управлінських рішень у сфері оподаткування, що не відповідають об'єктивним закономірностям розвитку об'єкту.

2 Складові податкового менеджменту (схема).

3 Взаємозв'язок складових податкового менеджменту: законотворча діяльність, консультаційне обслуговування, податкове рахівництво, оптимізація оподаткування.

4 Взаємозв'язок складових податкового менеджменту: планування і прогнозування податкових надходжень, податковий контроль, управління податковим боргом.

5 Взаємозв'язок складових податкового менеджменту: законотворча діяльність і адміністрування податків.

6 Податкове законодавство. Порядок застосування нормативно-правових актів у сфері оподаткування.

7 Податкові консультації та наслідки їх застосування.

8 Недоліки правового регламентування податкового менеджменту.

9 Види відповідальності за порушення податкового законодавства, засади застосування штрафних санкцій.

10 Фінансова відповідальність платників податків за порушення правил обліку.

11 Фінансова відповідальність за порушення правил подання та зберігання звітності.

12 Фінансові санкції у разі визначення суми податкового зобов'язання контролюючими органами та несвоєчасної сплати податків.

13 Фінансові санкції за порушення порядку отримання та використання торгового патенту та порушення правил спрощеної системи оподаткування ФОП.

14 Недоліки фінансової відповідальності та напрями удосконалення.

15 Адміністративна відповідальність платників податків.

16 Недоліки адміністративної відповідальності платників податків, напрями удосконалення.

17 Органи управління у сфері оподаткування (схема).

18 Державна податкова служба України: склад органів, їх підпорядкування.

19 Завдання Державної податкової служби України. Які з завдань дублюють функції податкових органів. Яка відмінність між завданнями і функціями?

20 Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності податкових органів.

21 Функції вищої ланки ДПС.

22 Функції вищої ланки Державної податкової служби, які не виконує низова ланка.

23 Функції низової ланки ДПС.

24 Функції низової ланки податкових органів, які не виконує вища ланка.

25 Права керівників податкових органів.

26 Права посадових осіб посадових органів.

27 Права та обов'язки платників податків.

28 Обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів.

29 Засади обліку платників податків.

30 Етапи обліку платників податків. Послідовність дій на одному (на вибір здобувача) з етапів обліку.

31 Взяття на облік юридичних осіб-платників податків (схема).

32 ДРФО: поняття, мета створення, джерела формування інформаційного фонду, зміст інформації.

33 Облік платників ПДВ: поняття Реєстру, мета його створення, особи що підлягають обов'язковій і добровільній реєстрації.

34 Порядок зняття з обліку юридичних осіб-платників податків.

35 Облік податкових надходжень.

36 Картка особового рахунку платника податку: зміст інформації, порядок ведення.

37 Складові процесу розрахунків з бюджетом (схема).

38 Спосіб утримання, спосіб сплати податків і форми розрахунків з бюджетом.

39 Суб'єкт обчислення і суб'єкт сплати податку в механізмі організації розрахунків з бюджетом.

40 Відстрочка податкових зобов'язань платників податків.

41 Розстрочка податкових зобов'язань платників податків.

42 Порядок узгодження податкового зобов'язання.

43 Організація самостійної сплати податків в Україні.

44 Порядок оскарження дій податкових органів.

45 Поняття планування і прогнозування податкових надходжень. Фактори, що впливають на якість планування та прогнозування.

46 Порівняльна характеристика процесів планування і прогнозування податкових надходжень.

47 Прогнозування податкових надходжень: поняття, методи, вихідні макропоказники.

48 Загальна характеристика методів планування і прогнозування податкових надходжень.

49 Фактори, що впливають на якість планування і прогнозування податкових надходжень.

50 Поняття податкового боргу, його статуси та види.

51 Джерела погашення податкового боргу.

52 Податкове повідомлення-рішення і податкова вимога: зміст, підстави застосування.

53 Пеня, порядок її нарахування.

54 Примусове стягнення податкового боргу в Україні.

55 Податкова застава: поняття, випадки виникнення права податкової застави. Доцільність застосування.

56 Види операцій з активами, що потребують письмового узгодження з податковим органом, у разі виникнення права податкової застави. Порядок узгодження.

57 Припинення права податкової застави.

58 Податковий керуючий, його повноваження.

59 Адміністративний арешт активів: поняття, види, випадки застосування.

60 Відмінності умовного арешту активів від податкової застави.

61 Механізм арешту активів, напрями його вдосконалення.

62 Чи можна арешт активів вважати примусовим способом стягнення податкового боргу? Відповідь обґрунтуйте. Вкажіть недоліки механізму арешту активів.

63 Чи можна податкову заставу вважати засобом примусового стягнення податкового боргу? Відповідь обґрунтуйте. Недоліки механізму застосування податкової застави в Україні.

64 Чи можна податкову заставу і адміністративний арешт активів вважати методами примусового стягнення податкового боргу? Відповідь обґрунтуйте.

65 Порівняльна характеристика випадків виникнення права податкової застави і арешту активів.

66 Продаж активів (схема).

67 Продаж активів: порядок оцінки активів, оприлюднення інформації і розрахунків з бюджетом у результаті продажу.

68 Безнадійний податковий борг, порядок його списання.

69 Податковий ризик: поняття, об'єкт, суб'єкти, дискусійні питання.

70 Джерела податкових ризиків (схема).

71 Види податкових ризиків, їх характеристика. Чому класифікація податкових ризиків залежно від суб'єкта ризику є умовною?

72 Джерела податкових ризиків. Характеристика джерел будь-якої групи на вибір здобувача.

73 Кількісна оцінка податкових ризиків.

74 Управління податковими ризиками.

75 Сутність та зміст податкового контролю.

76 Сутність та зміст податкового контролю. Порівняти визначення понять: «контроль», «фінансовий контроль», «податковий контроль».

77 Функції податкового контролю.

78 Методи документального контролю.

79 Методи фактичного контролю, їх характеристика, приклади застосування.

80 Специфічні принципи податкового контролю (перелічити всі, охарактеризувати 5 на вибір здобувача).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Податковий кодекс України, від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
URL : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

2 Митний кодекс України, від 13.03.2012 р. № 4495-VI.
URL : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

3 Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.10 р. № 2464-VI. URL : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

4 Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом МФУ від 20.04.2015 р. № 469 URL URL : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

5 Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).

6 Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.

7 Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.

8 Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL : <http://www.me.gov.ua>.

- 9 Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL : <http://www.minjust.gov.ua>.
- 10 Офіційний сайт Аудиторської палати України. URL : <http://www.apu.com.ua>.
- 11 Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL : <http://www.sfs.gov.ua>.
- 12 Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL : <http://www.pfu.ua>.
- 13 Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua>.
- 14 Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 15 Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
- 16 Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів. URL : <http://www.ukr.buhgalter.com.ua>.
- 17 Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
- 18 Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL : <http://www.nau.ua>.
- 19 Електронна версія газети «Баланс». URL : <http://www.balance.ua>.
- 20 Електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік». URL : <http://www.vobu.com.ua>.
- 21 Офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів. URL : <http://www.uasaa.org>.
- 22 Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни
«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Відповідальний за випуск Карачарова К. А.

Підписано до друку 2022 р.

Умовн. друк. арк. 1,5. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.